

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

2010

SATAKUNNAN AMMATTI-
KORKEAKOULU
Taina Kilpeläinen

Ulkomaalaisen sairaanhoitajan opas suomalaiseen työelämään

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
OSA I	4
1. SAIRAANHOITAJAN TOIMENKUVA SUOMALAISESSA TERVEYDENHUOLLOSSA	4
2 SAIRAANHOITAJAN KOULUTUS	5
3 SAIRAANHOITAJAN AMMATIN VAATIMUKSET JA VELVOLLISUUDET	8
4 TOIMINTAYMPÄRISTÖT	12
5 KESKEISIMMÄT SIDOSRYHMÄT	14
6 SAIRAANHOITAJAN TYÖN PALKKAUS	15
OSA II	16
7 SAIRAANHOITAJAKSI SUOMALAISEEN TYÖELÄMÄÄN	16
7.1 Ammattiharjoittamisen oikeudet	16
7.2 Hakuprosessi	17
8 TÄYDENNYSKOULUTUS JA SUOMEN KIELEN OPISKELU	18
9 TYÖN ALOITTAMINEN	19
10 EDUNVALVONTA	20
11 LOPUKSI	21
LISÄTIETOA	22
LÄHTEET	23

JOHDANTO

ARVOISA LUKIJA,

Oppaassa esitellään sairaanhoitajan työtä osana suomalaista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää. Se kuvaa suomalaisen sairaanhoitajan koulutuksen sisältöä, erilaisia työympäristöjä, palkkausta ja keskeisten työtehtävien vaatimuksia unohtamatta tärkeitä hoitotyön arvoja. Lisäksi opas perehdyttää lukijan ulkomaalaisten sairaanhoitajatutkintojen tunnistamisenmenetelmään ja Valviran hakuprosessiin.

Opas kokoaa yhteen keskeisimmät asiat, joita ulkomaalaisen sairaanhoitajan tulee tietää yleisellä tasolla sairaanhoitajan koulutuksesta, toimenkuvasta sekä myös ammatinharjoittamisen edellytyksistä.

Opas on laadittu Satakunnan Ammattikorkeakoulussa *Taina Kilpeläisen* tekemänä sosiaali- ja terveysalan opinnäytetyönä Pohjois-Satakunnan peruspalvelu-liikelaitoskuntayhtymän aloitteesta. Oppaan on rahoittanut Satakunnan ELY-keskuksen Työhön Satakuntaan -projekti (ESR 4.8.2008-31.12.2013) edistääkseen työperusteista maahanmuuttoa Satakuntaan. Oppaasta on löydettävissä kieliversiot englanniksi (kustannukset Työhön Satakuntaan -projekti) ja venäjäksi (kustannukset M14 Itä-Suomi aktiivisen maahanmuuton pilottialueeksi -projekti).

Oppaan tekijä ja Työhön Satakuntaan -projekti haluavat kiittää seuraavia tahoja oppaan valmistumisessa:

Pohjois-Satakunnan peruspalvelu-liikelaitoskuntayhtymä (POSA): Auli Ranta, Liisa Hietaoja, Irmeli Rosenberg

Hatanpään kantasairaala, Tampere: Heli Kytöharju

MATTO-tukirakenne (ESR), sisäasiainministeriö: Tapani Kojonsaari ja Hanna-Maria Hyttinen

Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan lupa- ja valvontavirasto (VALVIRA): Pirjo Haapa-Laakso

Kivelän sairaala, Helsinki: Terttu Lipasti

Tehy: Sari Koivuniemi

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos (THL): Ulla Parviainen, Attraktiivinen Suomi-projekti

Seuraavat maahanmuuton kehittämisohjelman ESR-projektit ohjelmakaudella 2007 - 2013:

Bothnia Work, Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa

Gateway -projekti, Kanta-Häme, Keski-Pohjanmaa ja Uusimaa

M14 Itä-Suomi aktiivisen maahanmuuton pilottialueeksi, Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo

Opinpolut maasta maahan, Satakunta

Spurtti, Varsinais-Suomi

Sujuvasti Suomalaiseen työelämään, Uusimaa

TyöMaa, Tampereen kaupunkiseutu

Opas on tuotettu Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) rahoituksella, joten se on tarkoitettu julkiseen, maksuttomaan levitykseen ja käyttöön. Oppaan tekijänoikeudet omistaa Satakunnan ELY-keskus liittyen oppaan sisällön muuttamiseen tai painattamiseen. Opasta ei saa käyttää kaupallisiin tarkoituksiin.

OSA I

1. SAIRAANHOITAJAN TOIMENKUVA SUOMALAISESSA TERVEYDENHUOLLOSSA

Suomen terveydenhuoltojärjestelmän tehtävä on Suomessa asuvien ihmisten terveyden- ja sairaanhoito, johon kuuluvat terveyden edistäminen, diagnostiikka, hoito ja kuntoutus. Suomessa jokaisella kansalaisella, joka asuu Suomessa, on oikeus laadukkaaseen terveyden- ja sairaanhoitoon.

Suomessa Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa sosiaali- ja terveystalvelujen toimivuudesta. Se määrittelee palvelujen kehittämisen, valmisteleo lainsäädännön ja ohjaa uudistusten toteuttamista. Palvelujen laadun toteuttamisen valvonta tapahtuu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston eli Valviran kautta. Valvira ohjaa ja valvoo terveydenhuollon ammattihenkilöiden sekä terveyskeskusten ja sairaaloiden toimintaa. Sen tavoitteena on varmistaa, että palveluiden laatu, potilasturvallisuus ja oikeusturva toteutuvat käytännön toiminnassa.

Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu on pääsääntöisesti kunnilla, joiden ylläpitämät terveyskeskukset ja sairaalat vastaavat palveluiden tuottamisesta kuntien asukkaille. Kunnat voivat ostaa sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin palveluita myös yksityisiltä yrityksiltä sekä kolmannen sektorin toimijoilta eli yhdistyksiltä ja säätiöiltä.

Kuntien (ja kuntayhtymien) sosiaali- ja terveystalvelut ovat maamme suurimpia työllistäjiä ja tarjoavat työtä monelle ammattiryhmälle. Sosiaali- ja terveystalveluissa työskenteli vuonna 2008 yhteensä yli 260 000 henkilöä ja sairaanhoitajia osuus heistä oli 36 424 henkilöä. Sairaanhoitajien osuus koko henkilöstöstä on viime vuosina kasvanut.

Hoitotyö on osa sosiaali- ja terveysalan toimintaa. Sairaanhoitajan tehtävä on ammatillinen hoitaminen, johon kuuluu väestön ja yksilöiden terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä sairauksien hoitaminen. Sairaanhoitajat toimivat itsenäisenä hoitotyön asiantuntijana ja toteuttavat potilaan hoidossa lääkärin ohjeidenmukaista lääketieteellistä hoitoa. Sairaanhoitajien tehtäviin kuuluu myös hoitotyön kehittäminen ja yhteistyö muiden sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kanssa. Sairaanhoitajan tehtävänä on myös tuoda hoitotyön asiantuntemus yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja keskusteluun.

2 SAIRAAHOITAJAN KOULUTUS

Suomessa terveydenhuollon henkilöstön koulutus ja ammatinharjoittaminen on vahvasti lailla säänneltyä.

Sairaanhoitajan koulutus pohjautuu Euroopan Unionin asettamiin direktiiveihin (2005/36/ EY) ja on näin ollen vaatimuksiltaan samanlaista kuin muissa Euroopan maissa. Terveydenhuollon ammatin harjoittamisesta säädetään myös ammatinharjoittamislaisissa ja asetuksessa terveydenhuollon ammattihenkilöistä.

Sairaanhoitajan ammattia saa Suomessa harjoittaa vain sairaanhoitajantutkinnon suorittanut ja Valviran myöntämän luvan saanut lailistettu sairaanhoitaja. Valvira rekisteröi kaikki ammattioikeuden saaneet henkilöt Terhikki-rekisteriin ja myös ylläpitää tietoa rekisteröidyistä sairaanhoitajista.

Opetusministeriö laatii terveydenhuollon osaamisvaatimukset ammattikorkeakoulusta valmistuneille. Sairaanhoitajaksi valmistuvat suorittavat sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon hoitotyön koulutusohjelmassa. Edellytyksenä koulutukseen hakeutumiselle on ylioppilastutkinto. Peruskoulupohjalta hakevien on suoritettava ensin ammatillinen perustutkinto kuten sosiaali- ja terveysalan perustutkinto.

”Ammattikorkeakoulun tehtävänä on todentaa, että valmistuvalla (terveydenhuollon ammattihenkilöllä) sairaanhoitajalla on ammattitaitovaatimusten edellyttämä osaaminen, koska oikeus ammatinharjoittamiseen myönnetään vain henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti ammattiin johtavan, selkeästi määritellyn, viranomaisten vahvistaman terveydenhuollon koulutuksen”.

Sairaanhoitajan opinnot kestävät kolme ja puoli vuotta. Opintopisteiden määrä tutkinnossa on 210 opintopistettä, ja yksi opintopiste vastaa keskimäärin noin 27 h opiskelijan työtä. Sairaanhoitajan tutkintonimike on sairaanhoitaja (AMK), Bachelor of Health Care. Sairaanhoitajan tutkinto sisältyy myös terveydenhoitajan, kättilön ja ensihoitajan suorittamaan tutkintoon.

Sairaanhoitajan koulutus koostuu perus- ja ammattiopinnoista, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta, opinnäytetyöstä ja kypsyysnäytteestä sekä vapaasti valittavista opinnoista. Koulutuksen yleisenä tavoitteena on antaa perusta yleiselle ammattitaidolle, kuten työelämässä toimimiselle, yhteistyölle ja asiantuntijuuden kehittymiselle. Osaamisalueina ovat itsensä kehittäminen, eettinen osaaminen, viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, kehittämistoiminnan osaaminen, organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen sekä kansainvälisyysosaaminen.

Hoitotyössä ammatillinen asiantuntijuus muodostuu hoitotyön erityisosaamisesta, joita ovat eettinen osaaminen, terveyden edistäminen, hoitotyön päätöksenteko, ohjaus ja opetus, yhteistyö, tutkimus- ja kehittämissävyt sekä johtaminen, monikulttuurinen hoitotyö, yhteiskunnallinen toiminta, kliininen hoitotyö ja lääkehoito.

Keskeiset opinnot	Vähimmäisopintopisteet
Hoitotyön perus- ja ammattiopinnot	117 op
Hoitotieteen teoreettiset perusopinnot	6 op
Hoitotieteen kliiniset ammattiopinnot	75 op
<ul style="list-style-type: none"> • sisältää lääkehoidon opintoja 9 op • infektioiden torjunnan opintoja 6 op 	
Tiedonhankinta-, tutkimus- ja kehittämissävyt	6 op
Viestintä- ja kieliovinnot	9 op
Yhteiskunta- ja käyttäytymistieteelliset opinnot	6 op
Luonnontieteellisiä- ja lääketieteellisiä opintoja	15 op
<ul style="list-style-type: none"> • sisältää anatomian ja fysiologian opintoja 4 op 	
Ammattitaitoa edistävä harjoittelu (kliininen opetus)	90 op
Opinnäytetyö	15 op
Vapaasti valittavat opinnot (vast. hoitotyön ammatillista osaamista)	3 op

Sairaanhoitajan keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet, tutkinnon laajuus 210 op (Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon, Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24, s 70)

Opinnoista ammattitaitoa edistävää harjoittelua on yhteensä 90 opintopistettä ja tämä vastaa Euroopan parlamentin ja neuvoston ammattipätevyyden tunnustamisesta antaman direktiivin 2005/36/EY kliinistä opetusta. Tästä määrästä enintään 15 opintopisteen verran voidaan harjoittelua suorittaa ammattikorkeakoulun omissa harjoittelutiloissa ja -tilanteissa. Harjoittelusta suoritetaan 15 op opinnäytetyönä. Ammattitaitoa edistävä harjoittelu tapahtuu luokkaharjoitteluna ja työharjoittelujaksoilla eri terveydenhuollon toimipisteissä, sairaaloissa sekä terveyskeskuksissa.

Opinnoissa keskeisenä ovat vielä hoitotyön perus- ja ammattiopinnot, joissa perehdytään hoitotieteen teoreettisiin perusopintoihin, hoitotieteen klinisiin ammattiopintoihin, tiedonhankinta- tutkimus- ja kehittämisopintoihin, viestintä- ja kieliopintoihin (englanti ja ruotsi), yhteiskunta- ja käyttäytymisopintoihin sekä luonnontieteellisiin - ja lääketieteellisiin opintoihin.

Koulutuksen keskeisiä ohjaavia arvoja ovat ihmisarvo, terveys, tasa-arvo, vastuullisuus ja vapaus, oikeudenmukaisuus sekä oikeus kasvuun ja kehittymiseen. Koulutuksessa ohjaavia periaatteita ovat ihmislähtöisyys, kumppanuus, joustavuus, rohkeus, tutkiva ja kehittyvä työote sekä osallisuus, tuloksellisuus ja vaikuttavuus.

"Sosiaali- ja terveysalan työn yhteiskunnallisena tehtävänä on terveyden, toimintakykyisyyden ja sosiaalisen turvallisuuden ylläpitäminen ja edistäminen sekä sairauksien ennalta ehkäiseminen ja hoito. Hoitotyön koulutuksen tavoitteena on, että valmistuttuaan opiskelija osaa toimia sekä itsenäisesti että moniammatillisissa työryhmissä hoitotyön asiantuntijana ja kehittää sosiaali- ja terveysalaa" (SAMK opetussuunnitelma 2009)

3 SAIRAANHOITAJAN AMMATIN VAATIMUKSET JA VELVOLLISUUDET

"Terveysthuollon moniammatillisissa työyhteisöissä laadukas työ edellyttää terveydenhuoltojärjestelmän tuntemusta, oman ammattiympäristön hallintaa, lähiammattien ymmärtämistä ja työelämän pelisääntöjen tuntemista." (Savonian ammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2006, 3)

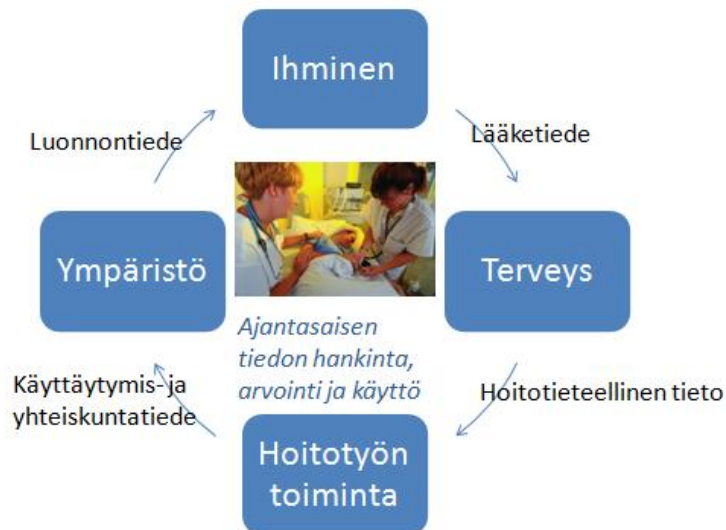
Sairaanhoitajalta edellytetään työssään monikerroksista osaamista, tiedollista hallintaa sekä persoonallisia ominaisuuksia ja vahvuuksia.

Sairaanhoitajan ammatillisissa vaatimuksissa korostuvat vuorovaikutustaidot, teoreettisen sekä kliinisen tiedon hallinta ja sen soveltaminen käytäntöön, vastuullisuus sekä kyky itsenäiseen päätöksentekoon.

Ammatillisuus edellyttää huolellisuutta ja varmuutta käytännön toimenpiteissä sekä päätöksenteossa. Monet tehtävät vaativat myös omatoimisuutta sekä hyvää organisointi- ja koordinoitokykyä. Sairaanhoitajalle on myös eduksi hyvä kielitaito ja kulttuurien tuntemus.

Työssä tarvitaan myös tutkimus- ja tiedonhankkimisvalmiuksia sekä johtamistaitoa. Ammatillista osaamista tulee kehittää jatkuvasti ja kehittymisen tulee tukeutua tutkittuun tietoon hoitamisesta.

Sairaanhoitajan työn tietoperusta pohjautuu hoitotieteelliseen tietoon, joka on tuotettu ihmisen hoitoon keskittyvästä tutkimuksesta. Hoitotieteellinen tutkimus on kehittänyt työvälineitä hoitamisen käytännön ja opetuksen tarpeisiin sekä hoitamista kuvaavia ja selittäviä teorioita.

Kuva 1. Hoitotyön näyttöön perustuvan toiminnan osatekijät (mukaiillen Kassara 2004)

Ammatillisessa hoitotyössä korostetaan näyttöön perustuvaa toimintaa, jolla tarkoitetaan parhaan ajan tasalla olevan tiedon arvioimista ja käyttöä potilaan terveyttä ja hoitoa koskevassa toiminnassa ja päätöksenteossa. Ammatillinen hoito ja hoidon arviointi perustuu hoitosuosituksiin.

Suomessa sairaanhoitajat käyttävät hoitotyön apuna kansallisia sairauskohtaisia hoitosuosituksia. Suositukset ovat pääosin lääketieteellisiä, ja ne perustuvat alan parhaimpaan tieteelliseen tutkimusnäyttöön, joita ovat vielä arvioineet suomalaiset asiantuntijat. Hoitotyön apuna käytetään myös hoitotyön suosituksia, joissa on kuvattu tavoiteltu käytäntö ja klinisiin ongelmiin soveltuvat ratkaisuvaihtoehdot. Suositusten laadinta pohjautuu kirjallisuuskatsantoihin, yleistettäviin tutkimustuloksiin ja asiantuntijoiden näkemyksiin.

Hoitotyössä korostetaan myös potilaan aktiivista osallistumista omaan hoitoonsa. Potilaan omien voimavarojen etsimisen ja vahvistamisen avulla motivoidaan potilaan itsehoitoa ja saatetaan potilas osalliseksi omaan hoitoonsa. Tavoitteena on vahvistaa potilaan turvallisuudentunnetta ja auttaa potilasta selviytymään uudessa elämäntilanteessaan.

Sairaanhoitajan ammatillisuudessa korostuu eettinen osaaminen, joten sairaanhoitajan tulee noudattaa toiminnassaan potilaiden oikeuksia koskevaa lainsäädäntöä, ihmisoikeuksia ja ihmisarvoa. Kansainvälinen sairaanhoitajajärjestön (ICN) julkaisi eettiset ohjeet jo vuonna 1953, ja ne uudistettiin vuonna 1973. Suomessa noudatettavat ohjeet pohjaavat kansainvälisiin sairaanhoitajien eettisiin ohjeisiin.

Sairaanhoitajien eettiset ohjeet ohjaavat sairaanhoitajan työtä ja toimintaa yhteiskunnassa. Työn periaatteet myös tukevat sairaanhoitajien eettistä päätöksentekoa. Ohjeet käsittelevät sairaanhoitajan tehtäviä ja tavoitteita, vuorovaikutusta asiakkaan tai potilaan kanssa, ammattitaitoa sekä sairaanhoitajaa työtoverina, yhteiskunnallisena vaikuttajana ja ammattikunnan jäsenenä.

Sairaanhoitajan ammatilliseen toimintaan kuuluu hoitotyön kirjaaminen. Lain mukaan potilaan hoidon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan turvaamiseksi tulee kirjata tarpeelliset tiedot. Hoidon kirjaamisella turvataan potilaan hoitoa koskeva tiedonsaanti ja varmistetaan toteutettu hoito. Kirjatun tiedon avulla voidaan arvioida potilaan hoitoa ja sillä voidaan varmistaa myös hoitohenkilökunnan oikeusturva. Kirjaamisen lisäksi sairaanhoitajan tulee raportoida potilaan voinnista ja tärkeimmistä huomioista muille hoitotiimin jäsenille.

”Kirjaaminen tekee hoitotyön näkyväksi ja osoittaa, mitä on tehty.” (Kassara ym. 2004, s 55)

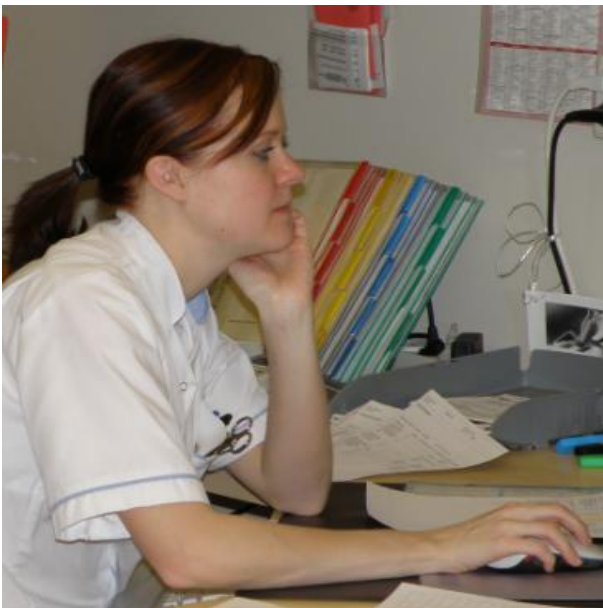

Sairaanhoitajan on hallittava työssään myös uudistuvan teknologian käyttö sekä sen tuomat lainsäädännölliset ohjeet ja toimintatavat. Potilasasiakirjat kirjataan pääsääntöisesti sähköiseen muotoon ja tietojen käytöstä ja luovuttamisesta on olemassa omat sääntönsä. Suomessa on meneillään valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon sähköinen tiedonsiirronhanke, jonka tavoitteena on rakentaa valtakunnallinen potilastietojen sähköinen arkistopalvelu ja reseptikeskus, jotka muodostavat terveydenhuollon tietojärjestelmäpalveluiden keskeisimmän osan. Sähköinen hoitotyön kirjaaminen perustuu kansallisesti hyväksytyihin termeihin, luokituksiin ja koodituksiin.

Sairaanhoitajan työ on välillä ruumiillisesti raskasta ja henkisesti vaativaa, joten sairaanhoitajan tulee huolehtia omasta fyysisestä ja psyykkisestä jaksamisestaan. Työnantaja tukee sairaanhoitajaa työssä jaksamista tarjoamalla työnohjausta sekä ammatillista koulutusta työn vastaamiin haasteisiin.

Sairaanhoitajalla on lainsäädännöllinen velvoite ylläpitää ja kehittää ammattitaitoa ja näin osallistua ammattitoiminnan ylläpitävään täydennyskoulutukseen. Työnantajan tulee luoda edellytykset sille, että sairaanhoitaja voi osallistua tarvittavaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen.

Sairaanhoitaja työssä korostuu vastuu lääkehoidon toteutuksesta ja potilaan voinnin seuraamisesta lääkehoidon yhteydessä. Lääkelaskenta ja lääkehoidon teknisen osaamisen hallintaa tarvitaan joka päivä, joten oman ammattitaidon ylläpitäminen on merkityksellistä. Lääkehoidon tarve on eritasoista eri toimintayksiköissä, joten työnantajan on huolehdittava siitä, että lääkehoitoa toteuttavilla sairaanhoitajilla lääkelupa-asiat on kunnossa ja riittävää osaamista sekä osaamisen ylläpitämistä on seurattava.

”Sairaanhoitajan on työssään myös kyettävä eettiseen pohdintaan ja tarkasteluun koska kaikki valinnat, teot ja kohtaamiset hoitotyössä sisältävät aina eettisen ratkaisun”. (Kassara ym.2004,26)

Potilaan asemasta ja oikeuksista säädetyn lain mukaan jokaisella suomalaisella on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon kulloinkin käytettävissä olevien voimavarojen mukaan.

Laissa säädetään potilaan oikeudesta tiedon saantiin, potilaan asemasta, oikeudesta hoitoon ja siihen liittyvään päätöksentekoon. Laissa säädetään myös hoitoon pääsystä, alaikäisen potilaan asemasta, potilaan oikeudesta tarkastaa itseään koskevat asiakirjat, potilasasiakirjojen laatimisesta, säilyttämisestä ja tietojen salassapidosta sekä salassapitovelvollisuudesta. Laissa esitetään, että terveydenhuollon toimintayksiköissä tulee olla potilasasiamies, joka voi neuvoa lain soveltami-

sessä, avustaa oikeusmenettelyssä, tiedottaa potilaan oikeuksista ja toimii yleisesti edistäen potilaan oikeuksia.

Sairaanhoitajan tulee huomioida jokainen potilas ainutlaatuisena ja arvokkaana yksilönä. Potilaan hoitoa lähestytään potilaan tarpeista ja hoidon aikana hänet huomioidaan tietoisena ja vastuullisena yksilönä. Potilaita tulee kohdella tasa-arvoisesti kaikissa hoidon eri vaiheissa ja potilaan ihmisarvoa ei loukata ja hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Potilaalla on oikeus päättää myös siitä, ottaako hän vastaan hoitoa vai ei. Jotta potilas voisi tehdä päätöksiä, tulee potilaan olla selvillä siitä, mikä on hänen terveydentilansa, ymmärtää hoidon merkitys, hoitovaihtoehdot sekä olla tietoinen omaan hoitoonsa liittyvistä merkityksellisistä seikoista.

Sairaanhoitaja on velvollinen pitämään potilas- ja asiakastiedot salassa, sairaanhoitajaa sitookin työssään elinikäinen salassapitovelvollisuus (vaitiolovelvollisuus). Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus liittyvät potilaan perustuslailliseen oikeuteen yksityisyyden suojasta (Suomen perustuslaki 731/1999, 10 §). Sairaanhoitaja ei saa luovuttaa, esimerkiksi puhua, mitään potilas- tai asiakastietoja ulkopuolisille henkilöille. Ulkopuolisia ovat muut henkilöt tai tahot kuin asianomaisessa toimintayksikössä potilaan hoitoon osallistuvat.

Ammatillisuuteen kuuluu keskeisesti myös jokaisen työntekijän vastuu potilasturvallisuudesta sekä sitoutuminen sen edistämiseen arvioimalla ja kehittämällä omaa työtään, osaamistaan ja toimintaansa turvallisemmaksi.

Ajankohtaista on terveydenhuollon toiminnan ja tehtävien uudelleenjärjestely siten, että otetaan huomioon hoidon kokonaisuus ja eri ammattiryhmien osaaminen. Työjaon uudistamisen myötä sairaanhoitajien työtehtävien vastuualue syventyy sekä itsenäisen hoitotyön arviointi, toteuttaminen ja päätöksenteko laajentuvat. Mahdollisuudella ammatilliseen kehittymiseen ja osaamisen laajentamiseen on vaikutusta sairaanhoitajan oman työn arvostukseen. Sairaanhoitajan ammatillisessa hoitotyön toiminnassa korostuu aina osaamisen kehittäminen ja laadunhallinta.

4 TOIMINTAYMPÄRISTÖT

Sairaanhoitaja voi työskennellä erilaisissa toimintaympäristöissä julkisella, yksityisellä tai kolmannen sektorin palveluksessa.

Tyypillisimmät työpaikat ovat julkisen sektorin työpaikkoja, joilla tarkoitetaan kuntien tai valtion omistuksessa olevia ja järjestämiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Näiden palveluiden ylläpito ja tuottaminen tapahtuu pääsääntöisesti verotuloilla.

Kunnat ja kuntayhtymät vastaavat julkisten palveluiden tuottamisesta alueensa väestölle. Palvelut on jaettu perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon. Perusterveydenhuollon toimipaikkoja ovat sosiaali- ja terveyskeskukset, joissa sairaanhoitajat työskentelevät päivystysvastaanotossa, poliklinikalla, vuodeosastoilla, sairaankuljetuksessa tai kotisairaanhoidossa.

Kuva 2. Toimintaympäristöt

Erikoissairaanhoidon toimintapaikkoja ovat aluesairaalat tai yliopistolliset sairaalat, joissa sairaanhoitajat työskentelevät eri lääketieteen erikoisaloilla. Näitä erikoisaloja ovat muun muassa sisätautien, kirurgisten ja ortopedisten sairauksien, keuhkosairauksien, syöpäsairauksien, reumasairauksien, neurologisten sairauksien, verisairauksien, naistentautien, lastentautien sekä psykiatrian erikoisalat.

Sairaanhoitajat voivat työskennellä myös erilaisissa sosiaalihuollon piiriin kuuluvissa hoitolaitoksissa, kuten kotipalvelussa, palvelutaloissa, vanhainkodeissa tai päihdehuollon yksiköissä.

Yksityisellä sektorilla tarkoitetaan yksityisen omistuksessa olevaa yritystoimintaa, joka tarjoaa palveluita. Sairaanhoitajat työskentelevät yksityisillä lääkäriasemilla, hoitokodeissa, hoivayrityksissä ja sairaankuljetuksessa.

Sairaanhoitajat voivat työskennellä myös lääketehaiden palveluksessa, kuten lääke-esittelijöinä tai hoitotarvikkeita ja apuvälineitä valmistavien yritysten tuote-esittelijöinä.

Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja yksityisen palveluntarjoajien ohella toimii niin sanottu kolmas sektori, joka käsittää erilaisten järjestöjen ja yhdistysten ylläpitämän toiminnan ja niiden järjestämät hoidolliset yksiköt. Suurimpia järjestöjä Suomessa ovat esimerkiksi Sydänliitto ja Diabetesliitto. Kolmanteen sektoriin katsotaan kuuluvaksi myös seurakunnan diakonia- ja vapaaehtoistyö.

Sairaanhoitaja voi perustaa myös oman yrityksen ja työskennellä itsenäisensä ammatinharjoittajana eli hoivayrittäjänä. Sairaanhoitajia työskentelee myös suunnittelijoina, asiantuntijoina ja konsultteina erilaisissa terveydenhuollon kehittämishankkeissa.

Asiantuntijasairaanhoitaja Sami Kaivos, Suomen Sydänliitosta, kuvaa työtään seuraavasti:

"Kirjoitan paljon artikkeleita, oppaita ym. tekstejä kardiologiseen hoitotyöhön ja potilaiden ohjaukseen liittyen. Luen noin potilaille ja koulutan terveydenhuollon ammattilaisia. Annan paljon myös potilasohjausta puhelimitse. Olen mukana järjestämässä kuntoutuskursseja sekä potilastapaamisia. Olen mukana erilaisissa työryhmissä mm. parantamassa terveydenhuoltoalan opiskelijoiden koulutusta. Teen myös paljon yhteistyötä muiden terveydenhuoltoalan sektoreiden kanssa".

5 KESKEISIMMÄT SIDOSRYHMÄT

Keskeisimmät sairaanhoitajan kanssa työskentelevät ammattiryhmät oman ammattiryhmän ohella ovat lääkärit, lähihoitajat, ensihoitajat, potilaskuljettajat ja sosiaalityöntekijät sekä erilaiset avustajat työntekijät sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Lähihoitajat ovat ammattiryhmä, jonka työskentelyn tavoitteissa ja työn sisällössä on paljon samankaltaisuutta kuin sairaanhoitajan työtehtävissä. Lähihoitajan työ on ihmisen sosiaalisen hyvinvoinnin tukemista, terveyden edistämistä ja sairauksien hoitamista. Lähihoitajien koulutus pohjautuu sosiaali- ja terveysalan perustutkintoon, kun taas sairaanhoitajan tutkinto on ammattikorkeakoulututkinto ja täten opintosisällöltään laajempi. Sairaanhoitajalla on päävastuu potilaan kokonaishoidon suunnittelusta, hoitotyön vaikuttavuudesta ja arvioinnista sekä työssä korostuu lääkeshoidon toteuttaminen ja tutkimusten tekeminen. Sairaanhoitaja vastaa myös hoidon koordinoinnista ja toimii usein potilaan hoitoon osallistuvan työryhmän johtajana. Lähihoitajan vastuu keskittyy perushoidollisiin toimenpiteisiin, kuten potilaan auttamiseen ruokailussa, pesuissa ja pukeutumisessa sekä avustamiseen hoitotoimenpiteissä. Vastuualueiden erot ovat kuitenkin erilaisia eri toimintayksiköissä. Hoitotyön moniammatillisessa yhteisössä korostuu kuitenkin hyvä ja saumaton yhteistyö eri ammattiryhmien kanssa potilaan parhaaksi. Seuraavassa taulukossa on kuvattu keskeisiä terveydenhuollon nimikkeitä (Saranto,ym. 2009):

Terveydenhuoltohenkilöstö	Health Care Personnel
Astmahoitajat	Asthma Nurses
Avannehoitajat	Stoma Nurses
Laboratoriohoitajat	Laboratory Personnel
Dementiahoitajat	Dementia Nurses
Diabeteshoitajat	Diabetes Nurses
Ensihoitajat	Emergency Medical Technicians
Farmaseutit	Pharmacists
Lääkintävoimistelijat	Physiotherapists
Haavahoitajat	Wound Healing Nurses
Hallintoylihoitajat	Chief Nursing Officer
Hoitotyön Johtajat / Johtavat Hoitajat	Nurse Directors
Hygieniahoitajat	Infection Control Nurses
Kotisairaanhoitajat	Home Care Nurses
Lähihoitajat Apuhoitajat / Lastenhoitajat Mielenterveyshoitajat / Mielisairaanhoitajat, Lääkintävahtimestarit / Sairaankuljettajat	Practical Nurses
Lääkärit	Physicians
Omalääkärit	Physicians, Family
Osastonhoitajat	Head Nurses / Ward Sisters
Osastonsihteerit / Vastaanottoavustajat	Ward Secretaries / Clerks
Ravitsemusterapeutit	Dietician
Reumahoitajat	Rheumatology Nurses
Röntgenhoitajat	X-Ray Technicians
Sairaanhoitajat / Erikoissairaanhoitajat	Nurses (Registered)
Toimintaterapeutit	Occupational Therapists
Ylihoitajat	Nurse Administrators

6 SAIRAANHOITAJAN TYÖN PALKKAUS

Sairaanhoitajien palkkojen sopimus perustuu kunta-alan yleiseen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) piiriin. Kunnilla palkka muodostuu virka- tai työehtosopimuksen mukaisesta tehtäväkohtaisesta peruspalkasta sekä henkilökohtaisista ja muista palkanosista.

Sairaanhoitajien kokonaisansio muodostuu tehtäväkohtaisesta peruspalkasta, henkilökohtaisista lisistä (vuosilisä) ja työaikakorvauksista.

Peruspalkka on tehtäväkohtainen peruspalkka, joka määritellään paikallisesti kullekin sairaanhoitajalle työn vaativuuden mukaan. Sairaanhoitajan valtakunnallisesti määritelty minimipalkka on 2100,39 euroa kuukaudessa (1.1.2010 lähtien, KVTES)

Sairaanhoitajien ansioista neljäsosa kertyy erilaisista lisistä, koska sairaanhoitajan työ on yleensä kolmivuorotyötä. Peruspalkkaan tehdyt palkantarkistukset nostavat myös palkanlisien tasoa. Säännöllisen työajan ansioihin lasketaan mukaan myös ilta-, yötyö-, lauantai- ja sunnuntaikorvaukset. Niiden osuus kokonaisansiosta on lähes 15 %. Kokonaisansioihin lasketaan mukaan myös lisä- ja ylityökorvaukset, joiden osuus on vajaa 3 prosenttia kokonaisansioista.

Sairaanhoitajan kokonaispalkan keskiarvo kuukaudessa on 2 772 e / kk, joka on kokonaisansion keskiarvo e /kk vuodelta 2008.

Yksityisen palveluksessa olevan sairaanhoitajan palkkaus perustuu työntekijän ja työnantajan väliin sopimukseen ja yksityissektorin palkkasuositukseen. Yksityisellä puolella sairaanhoitajan säännöllisen työajan keskiansio vuonna 2008 oli 2536 e / kk.

Työnantaja / palkka	Peruspalkka e/kk	Kokonaispalkan keskiansio e/ kk
Julkinen sektori	2100,39	2772
Yksityinen sektori	Säännöllisen työajan keskiansio e / kk	
	2536	

Kuva 3. Sairaanhoitajan minimipalkka e/kk1.1.2010 lähtien (KVTES) ja kokonaispalkan keskiansio e/kk julkisella sektorilla. Yksityisen sektorin säännöllisen työajan keskiansio e / kk v. 2008

Sairaanhoitajan palkkatason tarkastelussa on huomioitava, että ilmoitetut luvut palkasta ovat kokonaisansioita, **joista ei ole maksettu ansioveroa**. Suomessa jokainen maksaa ansiotuloista veroa henkilökohtaisen pidätysprosentin mukaan. Lisätietoja verotuksesta verohallinnon verkkosivuilta www.vero.fi

OSA II

7 SAIRAANHOITAJAKSI SUOMALAISEEN TYÖELÄMÄÄN

Suomessa sairaanhoitajan ammattia voi harjoittaa vain sairaanhoitajatutkinnon suorittanut henkilö. Sairaanhoitaja, joka on suorittanut ammattipätevyyteen johtavan tutkinnon muualla EU / ETA - alueen maassa kuin Suomessa, voi tietyin edellytyksin saada oikeuden harjoittaa sairaanhoitajan ammattia.

EU / ETA - alueen ulkopuolelta tulevien sairaanhoitajien kohdalla, tutkinnontunnustamiseen liittyvä prosessi on erilainen ja lisätietoja tästä voi hakea www.valvira.fi

Sairaanhoitajan ammatinharjoittamisoikeutta säätelee laki Terveystieteiden ammattihenkilöistä (28.6.1994/559). Lain tarkoituksena on edistää potilasturvallisuutta ja terveydenhuollon palvelujen laatua.

7.1 AMMATTIHARJOITTAMISEN OIKEUDET

Hakijan oikeutta ammatinharjoittamiseen tarkastellaan ammattipätevyysdirektiivin (2005/36/EY) perusteella, joka on Suomessa saatettu voimaan muuttamalla terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia (559/1994) ja asetusta (564/1994). Direktiivin mukaan jäsenvaltion on tunnustettava unionin kansalaisen toisessa jäsenvaltiossa hankkima koulutus tai ammattipätevyys, jos jäsenvaltion lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaan ammatinharjoittajalta tai työntekijältä vaaditaan määrättyä koulutusta tai ammattipätevyyttä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira myöntää oikeuden harjoittaa ammattia lailistettuna ammattihenkilönä ja ylläpitää terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä (Terhikki-rekisteri) valvontatehtävien hoitamiseksi.

Sairaanhoitajan ammatinharjoittamisen oikeuden myöntämiseen sovelletaan ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti automaattista tutkinnon tunnustamista ja tarvittaessa yleistä tunnustamisjärjestelmää. Automaattinen tunnustamisjärjestelmä perustuu koulutuksen vähimmäisvaatimusten tunnustamiseen. Yleinen tunnustamisjärjestelmä perustuu hakijan kotijäsenvaltiossa hankkiman ja vastaanottavassa valtiossa vaadittavaan ammattipätevyyden vertailuun. Jäsenvaltio voi tietyin edellytyksin vaatia hakijalta korvaavia toimenpiteitä, joko sopeutumisaikaa tai kelpoisuuskoetta.

Tunnustamisen keskeisenä periaatteena on, että mikäli hakijan sairaanhoitajan lähtömaassa suorittama koulutus vähimmäisvaatimuksiltaan on riittävä, oikeus ammatinharjoittamiseen myönnetään. Jos vähimmäisvaatimus koulutuksen osalta ei ole riittävä, voidaan tarkastella henkilön työkokemusta tai palvelun määrä, jolla osoittaa pätevyytensä. Tähän vaikuttaa palvelun luonne, kesto ja määrä. Hakijalta voidaan vaatia korvaavana toimenpiteenä joko pakollista sopeutumisaikaa tai kelpoisuuskoetta. Valvira päättää korvaavista toimenpiteistä. Korvaavat toimenpiteet voivat olla:

- sairaanhoitajan ammatin harjoittaminen pätevän harjoittajan valvonnassa Suomessa ja mahdollisesti siihen liittyvä koulutus
- kelpoisuuskoekokeeseen osallistuminen, jolla mitataan ammatillista tietämystä ja jonka tarkoituksena on arvioida hakijan kykyä harjoittaa ammattia Suomessa

7.2 HAKUPROSESSI

Hakijan tulee tehdä kirjallinen hakemus oikeudesta toimia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemus voi olla vapaamuotoinen tai hakemuksen voi tehdä määrätyllä hakemuslomakkeella, joka löytyy Valviran Internet-sivuilta

www.valvira.fi

Hakemuksen liitteenä tulee olla seuraavat asiakirjat:

Virkatodistus tai passin kopio

Oppilaitoksen myöntämä tutkintotodistus liitteineen

Laillistamis- tai rekisteröintipäätös ammatinharjoittamisesta lähtömaassa

Lähtömaan antama alkuperäinen todistus siitä, että koulutus täyttää direktiivin 2005/36/EY vaatimukset (Certificate of Current Professional Status)

Kaikkien asiakirjojen tulee olla virallisesti oikeaksi todistettuja. Valvira hyväksyy suomen-, ruotsin- ja englanninkielisiä asiakirjoja.

EU-lainsäädäntö ei edellytä todistusta kielitaidosta laillistamisvaiheessa. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä kuitenkin edellyttää, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä tulee olla riittävä kielitaito työtehtävien hoitamiseen. Täten Suomessa työnantaja edellyttää riittävää kielitaitoa. Kielitaidon riittävydestä tulee keskustella ja sopia työnantajan kanssa.

Käsittelyaika automaattisessa tutkinnon tunnustamisessa on 3 kk, muissa 4 kk. Päätöksen maksu määräytyy Valviran voimassaolevan maksuasetuksen mukaan.

8 TÄYDENNYSKOULUTUS JA SUOMEN KIELEN OPISKELU

Mikäli lähtömaan tutkinto ei vastaa eikä täytä vaadittuja edellytyksiä, hakijan tulee osallistua täydennyskoulutukseen. Tutkintoa on mahdollista täydentää ammattikorkeakouluissa, joissa on suunniteltuja opintokokonaisuuksia. Luettelo ammattikorkeakouluista, jotka tarjoavat täydennyskoulutusta löytyy opetushallituksen sivulla.

Suomen kieltä voi opiskella kielikursseilla, joita järjestetään eri puolella Suomea. Suomessa järjestetään kielenopetusta maahan muuttaville henkilöille pääsääntöisesti yksityisten kielikoulujen toimesta, kansalaisopistoissa sekä työväenopistoissa.

Suomalaisen työnantajan etsiessä aktiivisesti työntekijää, työnantaja järjestää ja organisoii kielikoulutusta sekä vastaa sen kustannuksista.

Maahanmuuttaja voi suorittaa suomen kielestä myös yleisen kielitutkinnon (YKI). Yleiset kielitutkinnot ovat aikuisille suunnattuja kielitaitotutkintoja, jotka mittaavat kielen osaamista sellaisissa käytännön tilanteissa, joissa aikuinen joutuu puhumaan, kuuntelemaan, kirjoittamaan tai lukemaan kieltä. Tutkinnon suorittamalla voi osoittaa virallisesti kielitaitonsa. Tutkinnot ovat maksullisia, hinta riippuu valitusta tutkinnosta ja sen tasosta.

Kurssitasot	Eurooppalainen tasoluokitus	Yleinen kielitutkintoluokitus (YKI)
Ylin taso	C 2.2	YKI 6
	C 2.1	
	C 1.2	YKI 5
	C 1.1	
Keskitaso	B 2.2	YKI 4
	B 2.1	
	B 1.2	YKI 3, perustaso
	B 1.1	
Perustaso	A 2.2	YKI 2
	A 2.1	
Alkeistaso	A 1.3	YKI 1
	A 1.2	
	A 1.1	

Kuva 4. kurssitasojen vertailu Eurooppalaisen tasoluokituksen ja Yleisen kielitutkinnon (YKI) välillä. Lähde: www.selma-net.fi

Suomi on kaksikielinen maa ja kielinä ovat suomi ja ruotsi. Pääosassa maata hoitotyötä voi tehdä suomen kielellä, mutta on huomioitava, että Suomessa on alueita, joissa potilaan hoito ja palvelu tapahtuu pääsääntöisesti ruotsinkielellä. Tällöin on hallittava sekä ruotsin että suomen kielen taito.

Suomen kielen opiskelun voi aloittaa myös itsenäisesti internetissä. Infopankkiin on koottu materiaaleja, joiden avulla voi tutustua itsenäisesti suomen kielen opiskeluun. Käytännön hoitotyötä ja hoitotyön vuorovaikutusta tukevia terveydenhuollon ja hoitotyön erikoisammattisanastoa on kerätty osin työpaikkakohtaisesti sekä myös joidenkin ammattikorkeakoulujen taholta.

9 TYÖN ALOITTAMINEN

Ulkomaalaisia ja suomalaisia työntekijöitä koskevat samat työehdot ja työturvallisuusvaatimukset. Työsopimuslaki ja ammattikohtainen lainsäädäntö ohjaavat työsopimuksen tekemisessä ja työsuhteen sisältöön liittyvistä asioista. Työnantajan on annettava myös kaikille työntekijöille riittävä opetus ja ohjaus työtehtäviinsä.

Työntekijän aloittaessa työskentelyn hänelle tulee ensin tehdä työsopimus, jossa työnantajan kanssa sovitaan keskeisimmät asiat tulevasta työsuhteesta. Työsopimus tehdään aina kirjallisesti. Työnantaja antaa työntekijälle kirjallisen selvityksen työnteon keskeisistä ehdoista, jos näitä ei ole määritelty työsopimuksessa. Keskeisimmät asiat työsopimuksessa ovat työtehtävän kuvaus, työsuhteen kesto, työstä maksettava palkka sekä työaika.

Lisätietoja voi katsoa Suomen työhallinnon sivuilta, josta löytyy tarkempaa tietoa työskentelystä Suomessa.

www.mol.fi/finnwork

Sairaanhoitajan työtehtävien toiminta-alue on laaja ja työtehtävien sisältö ja vaatimukset vaihtelevat riippuen siitä, minkälaisessa toimintayksikössä työskentelyn aloittaa. Työ vuodeosastolla on erilaista kuin terveyskeskuksen päivystyksessä tai esimerkiksi erikoissairaanhoidon poliklinikalla. Perehdyttäminen tapahtuu kuitenkin aina työpaikkakohtaisesti, juuri siinä toimintayksikössä, jossa työntekijä työskentelyn aloittaa.

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan on erityisesti huolehdittava työntekijän perehdyttämisestä työhön ja työpaikan olosuhteisiin, työsuojelutoimenpiteisiin sekä tarvittaessa työsuojelun työterveyshuoltoa koskeviin järjestelyihin.

Hyvin suunniteltu ja toteutettu toimipaikkakohtainen perehdyttäminen on tärkeää työtään opettelevalle, vaikka yleiset ammattitaitovaatimukset ovatkin jo hallussa. Hyvin suunnitellulla perehdytyksellä turvataan myös potilaiden turvallisuus ja oikeuksien toteutuminen.

Työpaikkakohtainen perehdyttäminen sisältää:

- toimintayksikköön perehtymisen: organisaatioon, toiminta-ajatukseen ja tapoihin tutustuminen
- työyhteisöön perehtymisen: tutustuminen henkilöstöön sekä yhteistyötahoihin
- työhön opastamisen: perehtyminen varsinaisiin työtehtäviin ja niihin liittyviin velvollisuuksiin ja odotuksiin
- työturvallisuuteen perehtymisen

Osastoilla ja toimintayksiköissä on tehty omat perehdytysuunnitelmat ja oppaat koskien toimintafilosofiaa, keskeisiä työtehtäviä sekä toimintamalleja että tapoja. Yleensä toimintayksiköissä työvuorojen osalta huomioidaan henkilöresurssien kohdentaminen siten, että uusi työntekijä voi kulkea nimettyjen ohjaajien mukana samoissa työvuoroissa.

Hyvin suunniteltu ja toteutettu perehdytys on viesti siitä, että uusi työntekijä on tervetullut uuteen työyhteisöön. Onnistunut perehdytys edistää sekä uuden työntekijän että työyhteisön työtyytyväisyyttä sekä potilaan hyvää ja turvallista hoitoa.

10 EDUNVALVONTA

Lainsäädäntö turvaa työntekijän oikeuden kuulua yhdistykseen tai osallistua sen toimintaan. Työntekijä voi kuulua tai olla kuulumatta ammattijärjestöön.

Suomessa työntekijöiden järjestäytymisaste eli kuuluminen johonkin ammattiliittoon on varsin korkea. Hoitoalalla työskentelevistä henkilöistä noin 90 % kuuluu ammattiliittoon. Sosiaali- ja terveydenhoitoalan henkilöstöjärjestö (Tehy) on maamme suurin terveys- ja sosiaalialan tutkinnon suorittaneiden alalla työskentelevien sekä alalle opiskelevien ammattijärjestö. Tehyn tehtävänä on tukea sairaanhoitajien yhteiskunnallista edunvalvontaa ja ammatillista kehittymistä. Jäsenyyden kautta on mahdollista saada palvelusuhdeasioissa ammattiapua, kuten palkkaukseen ja työsopimuksen tekoon. Jäsenillä on oikeusturva- ja vastuuvakuutus, joten tarvittaessa on mahdollista saada myös oikeudellista apua.

Työpaikoilla on myös nimitetty luottamusmies, joka auttaa jäseniä henkilökohtaisesti erilaisissa työsuhteeseen liittyvissä kysymyksissä ja asioissa.

Lisätietoa ammattijärjestöön kuulumisesta ja eduista saa Tehyn internet-sivuilta www.tehy.fi

Tehyn suurimman yhteistyöjäsenjärjestön, Suomen Sairaanhoidajaliiton tehtävä on sairaanhoitajien ammatillinen kehittäminen. Sairaanhoidajaliitto tarjoaa sairaanhoitajille kollegiaalista kanssakäymistä sekä tukea sairaanhoitajan ammatilliseen urakehitykseen.

Lisätietoa Sairaanhoidajaliitosta voi hakea myös internetistä www.sairaanhoidajaliitto.fi

11 LOPUKSI

Terveystieteiden toimintakentässä tapahtuu muutoksia yhteiskuntarakenteen ja työllisyyden mukaan. Suomessa lähitulevaisuudessa terveystieteiden alalla on jäämässä eläkkeelle tuhansia työntekijöitä. Tällöin uusia työntekijöitä tarvitaan turvaamaan terveystieteiden palveluiden saatavuus.

Työperusteinen maahanmuutto on lisääntynyt ja erityisesti henkilöstöpalveluyritykset ovat aktiivisesti edistäneet työperusteista maahanmuuttoa. Suomessa ulkomaalaisen henkilön rekrytointiin on luotu selkeät pelisäännöt, joilla halutaan osoittaa sitoutuneisuus toimia eettisesti ja lainmukaisesti. Tarkoituksena on parantaa ulkomaisten työntekijöiden asemaa ja tehdään Suomesta houkuttelevampi vaihtoehto ulkomaiselle työnhakijalle.

LISÄTIETOA

Yleistietoa Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista

www.stm.fi

www.thl.fi

Sairaanhoidajan ammatinharjoittaminen Suomessa

www.valvira.fi

Sairaanhoidajan järjestäytyminen

www.tehy.fi

www.sairaanhoitajaliitto.fi

Yleistietoa Suomeen muuttavalle / työn aloittamisesta

www.infopankki.fi

www.mol.fi/finnwork

www.tyosuojelu.fi

www.vero.fi

Sairaanhoidajan koulutuksesta

www.oph.fi

Kielikoulutus, täydennyskoulutus

www.infopankki.fi

www.oph.fi

LÄHTEET

Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto. Lähihoitaja. Opetushallitus 2001. Lainattu 4.2.2009. Saatavilla http://www.edu.fi/julkaisut/maaraykset/ops/sosiaali_korjattu14062001.pdf

Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24, s 63 - 71. Viitattu 20.10.2009
http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2006/Ammattikorkeakoulusta_terveydenhuoltoon.html

Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351. Viitattu 12.11.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351>

Euroopan komissio EU Suomessa. Sairaanhoidoa missä tahansa EU alueella. Viitattu 5.2.2010.
http://ec.europa.eu/finland/news/press/101/10740_fi.htm

Euroopan neuvoston ja parlamentin direktiivi 2005/36/EY. Viitattu 2009. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2005L0036:20080821:FI:PDF>

Haavisto, S. (2007) Uusi laki ammattipätevyyden tunnustamiseen. Viitattu 15.12.2009
www.kuntatyonantajat.fi/.../B6287387E05F4B84A4739394979E4420

Hakemusohjeet. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston www-sivut. Viitattu 1.11.2009
http://www.valvira.fi/luvat/ammattioikeudet/hakemusohjeet/eu_eta-maissa_koulutetut/laillistettavat

Infopankin www-sivut. Viitattu 2.1.2010. http://www.infopankki.fi/fi-FI/suomen_kieli/

Kassara, H & Paloposki, S & Holmia, S & Murtonen, I & Lipponen, V & Ketola, M-L & Hietanen, H. 2004. Sivut 10 – 62. Hoitotyön osaaminen. WSOY 2005.

Kuntien sosiaali- ja terveystalouden henkilöstö 2008. Viitattu 13.11.2009
<http://www.stakes.fi/FI/Tilastot/Aiheittain/Sosiaalipalvelut/henkilosto.htm>

Kunta-alan palkkoja ammattinimikkeittäin. Kunnallisen työmarkkinalaitoksen www-sivut. Viitattu 20.11.2009 <http://www.kuntatyonantajat.fi/static/keskiansiot2009/palkat/frameindex.html>

KVTS 2007 – 2009. (s 155) Kunnallisen työmarkkinalaitoksen www-sivut. Viitattu 17.12.2009.
http://www.kuntatyonantajat.fi/modules/page/show_page~id-F2E9EC801DCF45A38E1C32DF5210C0A1~tabletarget~data_1~MENU_2_activeclicked~BF0E366D9F51487F882B7EC544830D0F~MENU_2_open~true~pid~578ADA88F3A24ABE9F16D748636C3D06~layout~kt2006.asp

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559. Viitattu 15.12.2009
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>

Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta 30.11.2007/1093.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20071093>

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785. Finlex www-sivut. Viitattu 10.11.2009
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>

Opetussuunnitelma: Hoitotyön koulutusohjelma 2008-2009. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto. Viitattu 5.11.2009.

[http://kesy01.cc.spt.fi/intra/tiimit.nsf/daac366605152bd2882571cc007d9d60/AC581B68493F7EFA C22574340045A64A/\\$file/hoitototyön_opetusuunnitelma_20082009.pdf](http://kesy01.cc.spt.fi/intra/tiimit.nsf/daac366605152bd2882571cc007d9d60/AC581B68493F7EFA C22574340045A64A/$file/hoitototyön_opetusuunnitelma_20082009.pdf).

Opetushallituksen www-sivut. Viitattu 5.1.2010.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/kielitutkinnot/yleiset_kielitutkinnot

Perehdyttäminen. Viitattu 4.1.2010 <http://www.tyossaoppii.fi/perehdytys.htm>

Sairaanhoitajan (AMK) opetusuunnitelma. 2006. Savonian ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.11.2009. http://www.savonia-amk.fi/tertta/pdf/th6s_ops.pdf

Saranto K, Ensio A, Juntila K, Pekkala E & Tallberg M. (toim.) Hoitotieteellinen asiasanasto Hoidokki. v. 1.3/2009. Sairaanhoitajien koulutussäätiö. Helsinki

Selma www-sivut. Mahdollisuuksia suomen kielen opiskeluun Helsingin seudulla (pdf sivu 3) Viitattu 4.1.2010. http://www.selma-net.fi/temporary/file.asp/data_id=1261/S2fin2008.pdf

Sosiaali- ja terveysministeriön www-sivut. Viitattu 25.10.2009.

http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut.jsessionid=73e415e82587831fe579bdf6e3da

Suomen sairaanhoitajaliiton www-sivut. Viitattu 25.10.2009

http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/sairaanhoitajan_työ_ja_hoitotyön/

Suomalainen potilasturvallisuus strategia. 2009 – 2013. (s 14) Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2002:3. Viitattu 6.1.2010

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=85346&name=DLFE-7974.pdf

Tehyn verkkosivut, www.tehy.fi. Tehy järjestönä. Viitattu 13.11.2009

http://www.tehy.fi/tehy_jarjestona/

Terveys 2015 – kansanterveysohjelma. Viitattu 13.12.2009

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=42733&name=DLFE-6215.pdf

Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivut. www.thl.fi. Opas FinnCC – luokituskokonaisuuden käyttöön hoitotyön sähköisen kirjaamisen vaiheissa. Viitattu

9.3.2010. http://sty.stakes.fi/NR/rdonlyres/A20CD2AC-379F-4E11-8B52-2651B90C094D/13507/FinCC_OHJEKIRJA_VERSIO_1_0_final_a.pdf

Tutkintojen tunnustaminen. Valvira www-sivut. Viitattu 3.11.2009.

http://www.valvira.fi/luvat/ammattioikeudet/tutkintojen_tunnustaminen

Tutkintojen ja muun osaamisen ammatillinen viitekehys. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:24, s 26. Viitattu 15.11.2009.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/tr24.pdf?lang=en>

Työ- ja elinkeinotoimiston www-sivut. Ulkomaalainen töissä Suomessa. Viitattu 6.1.2010.

http://www.mol.fi/mol/fi/02_tyosuhteet_ja_lait/02_ulkom_suomessa/index.jsp

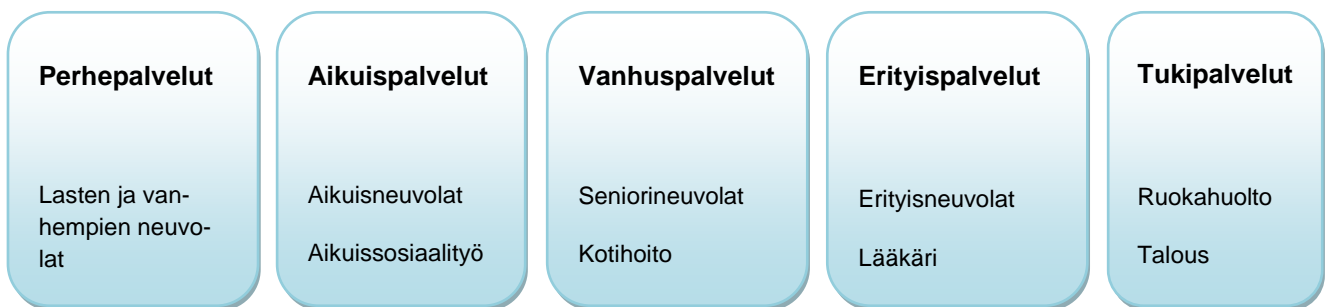
Kuvat oppaaseen on kuvannut tekijä, lukuun ottamatta kansikuvaa, joka on liitetty dokumenttiin Microsoft Officen kuvapankista. Kuvauksen kohteina ovat olleet Satakunnan ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijat sekä Pohjois-Satakunnan Perusliikelaitos-kuntayhtymän erityispalveluiden vuodeosaston 1. sairaanhoitajat. Kuvat on otettu ja julkaistu kuvissa esiintyvien henkilöiden suostumuksella.

Liite 1.

Esimerkki suomalaisesta kuntasektorin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamallista

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut Pohjois-Satakunnan (POSA) peruspalveluliikelaitos kuntayhtymässä

Pohjois-Satakunnan peruspalveluliikelaitos kuntayhtymä tarjoaa alueensa asukkaille sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluita, jotka on jaettu perhe-, aikuis-, vanhus-, erityis- ja tukipalveluihin. Kuntayhtymään kuuluvat kunnat ovat Honkajoki, Kankaanpää, Karvia, Jämijärvi sekä Siikainen. Palvelut ovat suunnattu kaikille alueen asukkaille.

ERITYISPALVELUIDEN ESITTELY

Tavoitteena on toimia asiakkaiden parhaaksi, jatkuvasti toimintaa kehittäen.

Erityispalveluihin kuuluvat lääkärin ajanvarausvastaanotto pääterveysasemalla Kankaanpäässä (peruspalvelukeskus Tapala) ja Honkajoen, Jämijärven, Karvian ja Siikaisten peruspalvelukeskuksessa. Lääkärin ja sairaanhoitajan päivystysvastaanotto on järjestetty pääterveysasemalla.

Erityispalveluihin kuuluvat myös vuodeosastohoito, kuntoutus, röntgentoiminta sekä erikois- ja terveyskeskuslääkärin läheteellä pääterveyskeskuksessa tekemät lääketieteelliset tutkimukset kuten ruuansulatuskanavan tähystykset ja urologiset tutkimukset. Myös hammashuollon vastaanotot jäsenkuntien peruspalvelukeskuksessa ja Kankaanpään hammashoitolassa ovat erityispalveluihin kuuluvaa toimintaa.

Lääkärin ja sairaanhoitajan palvelut

Lääkäreiden ajanvarausvastaanotto toimii Honkajoella, Jämijärvellä, Kankaanpäässä, Karviassa ja Siikaisissa arkipäivisin.

Sairaanhoitajan vastaanotto on keskitetty pääterveyskeskukseen. Sairaanhoitajan tehtävänä on hoidon tarpeen arviointi ja potilaan ohjaaminen oikeaan hoitopaikkaan sekä asiakkaan ohjaus ja neuvonta terveyteen ja sairauteen liittyvissä asioissa. Sairaanhoitajan vastaanotto toiminta sisältää myös erilaisia hoitotoimenpiteitä kuten ompeleiden poistot, lääkepiistikset, haavahoidot, korvien huuhtelu, rikan poisto silmistä sekä pienten tapaturmien hoito. Sairaanhoitajan vastaanotolla arvioidaan sekä tutkitaan potilaat joilla on oireena mm. virtsatulehdukset ja kurkkukivut. Vastaanotolla arvioidaan myös lyhyiden sairaslomien tarpeellisuus (sairaslomatodistukset) ja sairaan lapsen hoitoon liittyvä vapaa. Laboratoriovastausten antaminen on keskitetty sairaanhoitajan vastaanotolle, josta potilaat voivat tiedustella tuloksia.

Pääterveyskeskuksessa toimii myös astmahoitajan vastaanotto. Astmahoitajan tehtävänä on astmapotilaan omahoidon tukeminen, lääkkeenottotekniikan opastus ja neuvonta, puhalluskokeiden suorittaminen, PEF-mittarien lainaus sekä puhallustekniikan opastus.

Sairaanhoitajan palveluihin kuuluvat potilaiden vuorokausirekisteröinnit, jotka sisältävät muun muassa EKG:n vuorokausiseurannan, verenpaineen vuorokausimittauksen ja uniapneatutkimukset. Tutkimuksiin saavutaan vain terveyskeskuslääkärin läheteellä.

Päivystystoiminta

Päivystävän lääkärin vastaanotto on järjestetty Kankaanpään pääterveyskeskukseen Tapanilaan ja palvelu on saatavilla joka päivä. Honkajoen, Jämijärven, Karvian ja Siikaisten asukkailla on mahdollisuus saada päivystysaika omalta terveysasemalta, mutta klo 16.00 jälkeen päivystys on saatavilla vain pääterveyskeskuksesta. Yöpäivystys on keskitetty Parkanon terveyskeskukseen. Päivystysvastaanotto on tarkoitettu äkillisesti sairastuneille ja tapaturmapotilaille. Kiireellistä hoitoa vaativat potilaat hoidetaan ilman ajanvarausta.

Vuodeosastot

Kankaanpään pääterveysasemalla toimii kaksi vuodeosastoa, joissa kummassakin on 40 vuodepaikkaa. Potilaaksi vuodeostoille tullaan lääkärin läheteellä päivystyksestä, ajanvarausvastaanotolta ja erikoissairaanhoidosta. Vuodeosastot ovat rakenteeltaan ja toimintafilosofialtaan samantapaisia. Vuodeosastojen tavoitteena on edistää laadukkaasti Kankaanpään kansanterveys-työn KY:n alueen asukkaiden terveyttä ja tarjota hyvää yleislääkärin tason sairaanhoitoa yhteistyössä potilaan, omaisten sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Toimintaperiaatteena kummassakin on pohjana kuntouttava hoitotyö, jossa kannustetaan ja tuetaan potilaan selviytymistä omien voimavarojen mukaan.

Röntgen

Pääterveysasemalla tuotetaan röntgenpalvelut, joihin pääsee vain lääkärin läheteellä. Pääsääntöisesti röntgentutkimuksiin kuuluvat tavalliset keuhkojen ja luuston natiiviröntgen tutkimukset, suoliston varjoainetutkimukset, ultraäänitutkimukset ja ultraääniohjaukselliset toimenpiteet. Ortopantomografia- ja lateraalikallotutkimukset suoritetaan Kankaanpään hammashoitolassa. Röntgentutkimuksia tehdään säteilyturvallisuuden vuoksi vain lääkärin läheteellä. Asiakkaat voivat itse varata ajan röntgeniin puhelimitse.

Fysioterapia

Pääterveysasemalla toimii myös fysioterapia palvelut, joiden tehtävänä on tuottaa jäsenkuntien asukkaille lääkinnällisen kuntoutuksen fysioterapia- ja apuvälinepalveluita. Fysioterapiahoidoja annetaan asiakkaille lääkärin läheteellä.

Fysioterapian menetelmiä ovat mm. terapeutin harjoittelu, manuaalinen ja fysikaalinen terapia sekä ohjaus ja neuvonta. Fysioterapiassa käytettävien menetelmien tarkoituksena on ohjata asiakasta itsehoitoon ja terveyden edistämiseen.

Fysioterapia tarjoaa ohjaus, neuvonta, toimintakyky- ja apuvälinearvioita sekä tietoa ryhmäpalveluista. Edellä mainitut palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia eikä niihin tarvita lääkärin lähetettä. Asiakkaat voivat varata ajan puhelimitse ohjaus- ja neuvontakäynneille. Apuvälinepalvelut ovat osa liikelaitoksen järjestämää lääkinnällistä kuntoutusta ja palvelut koostuvat seuraavasti:

- * apuvälineen tarpeen arviointi
- * sovitus
- * käytön opetus
- * luovutus käyttöön sovituksi määräajaksi tai toistaiseksi
- * käytön seuranta
- * huolto ja korjaus

Suunterveydenhuollon palvelut

Suun terveyden- ja sairaanhoito on osa erityispalveluita. Suun terveydenhuolto vastaa omalta osaltaan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.

Suun ja hampaiston terveys ja toimintakyky heijastuu ihmisen koko terveyteen ja hyvinvointiin. Hyvä henkilökohtainen kotihoito ehkäisee monia hammas- ja suusairauksia.

Hammashuollon tehtävänä on tuottaa palveluja kokonaisvaltaisesti ja taloudellisesti korostaen yksilön omaa vastuuta, sitoutua ja ylläpitää laatua, henkilökunnan ammattitaitoa sekä työssä jaksamista - noudattaen hyvän palvelun periaatetta: asiakas on tärkein.

Hammashoitolat antavat arkipäivisin virka-aikana kiireellistä ensiapua. Viikonloppuna ei ole päivystystä. Kiireellisissä tapauksissa asiakkaan tulee olla yhteydessä Kankaanpään terveyskeskukseen.

Hammashoitoloita alueella on yhteensä viisi ja ne sijaitsevat Honkajoen ja Jämijärven terveysasemalla, Kankaanpään hammashoitolassa sekä Karvian ja Siikaisten terveysasemilla.

Tämä perehdytysopas on tarkoitettu ulkomaalaiselle EU- ja ETA-alueella koulutetulle ja asuvalle sairaanhoitajalle, joka haluaa perehtyä suomalaisen sairaanhoitajan työelämään ja harkitsee työnteon aloittamista Suomessa. Se on samalla myös opas suomalaisille terveydenhuoltoalan työnantajille ja työhönottajille, jotka voivat hyödyntää opasta ulkomaalaisen sairaanhoitajan työhön perehdyttämisessä työpaikoillaan.

Oppaan ensimmäisessä osassa kuvataan suomalaista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää, esitellään sairaanhoitajan koulutusta ja keskeisiä työtehtäviä. Se antaa tietoa sairaanhoitajan työympäristöistä, palkkauksesta ja sen muodostumisesta unohtamatta tärkeitä suomalaisen sairaanhoitajan hoitotyön vaatimuksia ja velvollisuuksia.

Oppaan toinen osa perehdyttää lukijan siihen, miten ulkomaalainen sairaanhoitaja voi aloittaa työnteon Suomessa ja minkälaisia asioita pitää huomioida työsopimukseen ja -turvallisuuteen liittyen. Oppaassa on esitelty ammatinharjoittamiseen liittyvä tunnistamismenettely ja hakuprosessi sekä edellytettävät ammatti- ja kielitaitovaatimukset. Oppaassa on myös kerrottu suomalaisen sairaanhoitajien ammatillisesta järjestäytymisestä ja edunvalvonnasta.

